

+

+

– Ei, galiu sutrukdyti?

– Tu man niekad netruk dai. Tai neįmanoma.

Och, vis pamirštu.

– Įsivaizduoji, prisiknisau prie info apie bučinius.

– Nori pasakyti, nulaužei informaciją?

– Ne. *Prisiknisau*.

– A. Tu apie tai.

Ala priešais mane, jos veidas blyškus ir lygus, neatspėtum, kad anksčiau buvo nusėtas strazdanų tarsi greitintuvo dantelių. Žinau, koku šampūnu trinko galvą ir ką valgė prieš mums susimatant.

– Pasakysiu, kai susitiksim, – sakau.

Ala gūžteli pečiais ir išpučia mėtinį burbulą.

– Kodėl ne dabar? Bent užuominą.

– Kai pamatysi, suprasi kodėl.

– Kas ten tokio įdomaus? Mes juk bučiuojamės kasdien.

Mma! – ji pakšteli mane. – Ei, o kur tavo bučkis? – suklinka ir spiria, draugiškai, žinoma.

– Imk, imk, – apdovanoju ją kokiais aštuoniais.

Mes dar palaidom juokelius, paskui ji sako:

– Padarei namų darbus?

– Pa, – sakau. Aštuntoje klasėje namų darbai neužtrunka. – Ką veiki? – klausiu.

– Nematai? Keliauju, žaidžiu krepšinį, jodinėju, tobulinu motociklą.

– Tą patį, cheminį?

– Jau kitą. Plonojo disko. Skraidys kaip protėvių raketos.

Alos akys garstyčių spalvos. Kada mačiau jas? Gal prieš tūkstantį metų.

– Pamiršk tuos bučinius, – jaučiu, kaip jos pasiilgau. – Susimatom.

– Mes juk nuolat matomės, mažule.

Tikrai. Pamiršau.

– Tu ką tik atsidusai? – Ala buvo nusisukusi, bet vėl prikimba. – Juk žinai, kad tai vadinama *ilgesiu*.

– Žinau. Žinau.

Tas ilgesys negeras dalykas. Kaip keiksmožodis. Ala lengvai prisitaikė, o man dar sunku. Gal kad esu kitokios sandaros. Ne tokia tobula.

Gera pasikalbėti su Ala. Susimatom su ja kasdien. Plepam apie bet ką, tėvus, draugus, programavimą, bionus. Mūsų pašnekesiai kartais susideda iš vieno žodžio. Bet net ir tada aš suprantu Alą, o ji supranta mane.

Vis dėlto kai ko negaliu sakyti Alai. Nežinau kodėl. Galbūt gėdijuosi, kad nesu tokia tvirta ir pažengusi kaip ji. Man patinka keisti dalykai, pavyzdžiui, susitikti su žmonėmis. O Ala – vienišė ir tuo didžiuojasi. Ji apsisprendusi nesusitikinėtoja. Dar mane traukia seni filmukai. Jie nelabai geri, nes tinka mažiems vaikams, tačiau negaliu nustoti jų žiūrėjusi. Mėgstu žiūrėti „Skruzdėliuką Z“ arba „Bjaurųjį Aš“, o tai ydingiausias dalykas aštuntoje klasėje. Dar mėgstu *knaisiotis* po senienas ir jas skaityti. Kitaip nebūčiau radusi tos informacijos apie bučinius.

Ala nujaučia kai kurias gėdingas mano ydas bei silpnybes ir vis mesteli:

– Tave vėl užpuolė *ilgesys*. Regresuoji, Gryta.

Visos ydos dabar nurašomos senoviniam ilgesiui. Užaugusi Ala tikriausiai bus inspektorė. Arba naujų įstatymų leidėja. Arba gyvenimo kokybės specialistė. Ji tokia tikra dėl savęs, dėl kitų ir net dėl manęs. Tikra, kad aš tuoj tuoj susitvarkysiu. Gal ir taip. Ala man padės, jai viskas klojasi daug paprasčiau ir lengviau.

Šiandien buvo šešios pamokos. Po dvi programavimo ir šešiamačio konstravimo. Viena matematikos, paskutinė –

gramatika. Klasėje per šimtą mokinių, tačiau visada tobulas susikaupimas, greitis ir jokio triukšmo. Mama prisimena triukšmą. Kai ji buvo moksleivė, klasėje būdavo per dvidešimt mokinių. Ir visi eidavo galvomis. Būdavo *košmaras*, sako mama ir liūdnei šypsosi. Ypač mokytojams. Be to, mokiniai užsiimdavo visai ne mokomaisiais dalykais. Kai kas verkšlėndavo apie savo meilę, kiti kortuodavo, dar kiti spaudydavo mobiliuosius po suolu, o vargšai mokytojai dirbdavo tramdytojais. Pasimokyti pavykdavo nebent aukštesnėse klasėse, prieš rimtesnius egzaminus.

Dabar mes mokomės tyliai ir tiksliai. Gauname užduotis ir nešvaistome laiko. Todėl mokomės tik keturias valandas. Šiandien per gramatikos pamoką gavome užduotį sugalvoti sakinių su pusdalyviais bei padalyviais ir išmolti vartoti įvairias konstrukcijas. Sakinys su pusdalyviu: *Konstruodamas naują pavidalą, perskaičiau ryto naujienas*. Sakinys su padalyviu: *Sutrikus kuriam nors organui, būtina kreiptis į terapeutą*. Šiaip jau kalbame trumpesniais sakiniais, tad pusdalyviai ir padalyviai atrodo juokingai, tačiau mokytoja tikina, kad mums būtinos kai kurios praeities konstrukcijos. Vis dėlto ir mes, ir pati mokytoja žinome: tobulesni žmonės kalba trumpiau, nes supranta geriau. Idealu suprasti iš pusės žodžio. Arba iš simbolio. Taip sako Ala.

Tą patį sako ir mama. Ji papasakoja įdomių dalykų iš anų laikų. Turbūt mamai pasikeisti buvo dar sunkiau negu man.

– Jūs ir tada suprasdavot vienas kitą iš pusės žodžio? – klausiu.

Kadangi po pamokų Ala nenorėjo susitikti, kalbuosi su mama.

– Panašiai, – sako ji.

– Bet juk matydavotės ne kasdien.

– Susitikdavom dažniau, negu manai...

– Bet ne taip, kaip mes. Mes nuolat matomės ir kalbamės.

– Tu teisi. Ne taip dažnai kaip jūs.

Sunku suprasti, ką ji galvoja. Dažniausiai laukia, kol vėl paklausiu. Mama sako, kad dabar užduodu daugiau klausimų nei tuomet, kai buvau ketverių.

– Kiek turėjai draugių?

– Keturias. Keista, ar ne?

Tikrai keista. Kiekvienas paauglys dabar turi mažiau siai kelis tūkstančius draugų.

Tačiau ne, iš tikrųjų nežinau, ar keista. Nežinau, kurie laikai geresni: šie ar mamos, kai ji buvo mano amžiaus. Įdomu klausyti jos pasakojimų, tik ji vengia man daug pasakoti. Teisinasi, kad nenori manęs *trikdyti*. Juk dabar visi pratinamės prie naujų dalykų.

– Ar tikrai žmonės bučiuodavosi? – klausiu.

– Mes ir dabar bučiuojamės.

– Mama, tu žinai, apie ką aš.

– Tau labai įdomu? – žvelgia įdėmiai, taip nežvelgia net Ala.

Mama atsidūsta. Iš Alos ji sulauktų priekaišto, Ala tiesiog siunta, kai žmonės dūsauja.

– Čia ne vaikiški dalykai? – klausiu.

– Kas – ne vaikiški dalykai?

– Bučiniai.

– O, ne ne, – mama pasileidžia juoktis. – Su bučiniais viskas gerai. Juk jie lydi mus visą gyvenimą. Mes apdalijam jais visus, kurie mums brangūs.

Ji nusisuka ir žvelgia į šalį. Kad ir kiek žnybiu, grybščioju, šūkaloju, mama laikosi kažko įsikibus.

Man topteli.

– Mama, tau juk sunkiau dabar?

– Kodėl sunkiau? – ji vėl žiūri į mane, šikart stipriai suraukusi kaktą. – Gryta, net negalvok apie tai. Anksčiau buvo daug skausmo, dabar viskas paprasčiau. Mes nebesikankiname, ar nepastebi?

Taip, žinoma. Tik kažkodėl visi mane užplūstantys jausmai vadinami *simptomais*. Praeities *atgyvena*. Arba *ilgesiu*. Tačiau kaip gali ilgėtis to, ko nepažįsti. Dalykų, kurie niekada nebuvo tavo dalis. Kad ir tie keisti bučiniai. Kodėl, vos pamačiusi tą nuotrauką, panorau pasibučiuoti kaip joje, apsikeisdama milijonais bakterijų. Ala iškart surengtų man susitikimą su terapeutu.

Kyla noras pasakyti mamai tiesą. Tiesą, kurios nesakau Alai. Noriu pasakyti, kad nesu tikra, ar dabar paprasčiau. Tiksliau, man. Tačiau mama palinkusi prie savo darbo rašo. Dvi sruogos susivijusios palei smilkinį, ir man ateina į galvą, kad mama dailiai simetriška. Anksčiau turbūt sakytų *beprotiškai graži. Stogą raunančiai graži*. Dabar dėl nieko mums stogų nerauna. Ir kalbame kuo tiksliau.

Mama jauna ir dar nematyti raukšlių aplink akis, kurios įsirėžia aplink mano, kai imu raukytis, o pastaruoju metu tai darau dažnai. Netikėtai pasiilgstu mamos. Ir kodėl aš tokia? Ką man su savimi daryti?

– Mama, – sakau, – kada mes susitiksim?

Ji pakelia į mane tamsias mėlynas akis ir žiūri. Paskui prasižioja, tuoj išbars kaip Ala. Bet balsas, kai prabyla, suskamba taip, kaip girdėdavau ją vaikystėje.

– Mes juk matomės, ar tau neužtenka?

Jos balsas, rodos, visai čia pat, kažkur tarp kaklo ir pakaušio. Juntu, kaip pašiurpsta oda. Jei tik galėtų, pakiltų visi balti gyvaplaukiai.

– Užtenka, – sakau.

Tiksliau, pasakau ir stebiuosi, kodėl aš tokia. Linkusi tuojau pat paklusti.

Mano sesės gyvenimas kitoks. Bet tik todėl, kad ji pradinkė. Kas rytą aštuntą iškeliauja į pradinę mokyklą ir grįžta apie antrą. Jai septyneri. Jai keista, kad aš, būdama keturiolikos, nesidžiaugiu savo amžiumi, o noriu būti kaip ji – septynerių.

– Papasakok dar ką nors, – mykiu tįsodama pilvu ant grindų.

– Apie ką?

– Apie tą patį.

– Nuuuu gerai, – sako Ina. – Tai apie Itrą ar apie rašinė-
lį? Ar kaip pjaustėm modeliną?

– Pjaustėt modeliną? – pasiremiu rankomis. – Apie vis-
ką, Ina. Pasakok apie viską.

Ir Ina man pasakoja. Tai dar viena mano silpnybė, ar-
ba yda. Ala apie ją nežino. Ala turi mažesnį brolių, bet nėra
man prasarusi, kad klausinėtų jo apie mokyklą.

Ina man pasakoja, nes mėgsta čiauškėti. To molio ši-
kart buvo nedaug, todėl visi turėjo dalytis ir net susipešė.
Inai patinka tokios pamokos. Tas molis turi keistą kvapą
ir, nors susitepi, jis greitai nubyra. Ina šypsosi kaip visas
ekranas. Įsivaizduoju. Ir aš taip šypsočiausi.

– Duok ranką, – sakau jai.

Ji žino, kodėl prašau. Prašiau ir tą sykį, kai grįžo po
šviežių dažų pamokos. Tada prispaudžiau jos delną sau
prie nosies ir giliai įkvėpiau. Rodėsi, jog rykle į mane subė-
go visi Inos klasėje išrikiuoti dažai.

– Fantastika, – sakau aš.

Šįkart užuodžiu kažką panašaus į klijus ar šampūną. Jau neatsimenu polimerinio molio kvapo, aš juk seniai nebe pradinukė.

Inai keista, kad taip stebiuosi. Ji net stengiasi nesusi-
tepti mokykloje, tik ne visada išeina. Dar ir todėl, kad Itra
tyčia jai pritrupina modelino į plaukus. Arba už apykaklės.

– Prašau, susitepk, – sakau Inai. Žinau, kad kalbu di-
džiausią nesąmonę. – Kiekvieną kartą, kai bus darbų pa-
moka, susitepk.

Ina žiūri išplėtusi akis. Jai keista, kai taip kalbu, bet ji
dar nemoka sudrausminti manęs kaip Ala.

– Mums liepia nusišveisti, – sako ji. – Po darbų pamo-
kos ilgai šveičiame rankas.

– Tau nebūtina nusišveisti iki galo, – sakau jai.

– Ir kai Itra mane apmėto?

Ir kai Itra ją apmėto?

Man suspaudžia pilve. Nežmoniškai pavydu girdėti ją
pasakojančią, kaip Itra ją apmėto mažyčiais molio trupinu-
kais. Ina pasakoja apie klasės sienas, kurias vaikai išmargi-
na piešiniais. Šiomet perpus rečiau nei pernai, nes dabar jie
piešia normaliai – užrašinėse.

Paskui Ina nebeis į mokyklą. Ji mokysis mažai ir trum-
pai. Toks ir yra mūsų pažangos planas: dirbti kuo mažiau,
mokyti kuo mažiau. Bet laiko vis tiek nėra. Mes nuolat
ieškome informacijos, nuolat ja gyvename. Mes nuolat
prisijungę. Tėtis man sako, kad mūsų smegenys kitokios.
Mes greit rūšiuojam, priimam ir atmetam informaciją.

Mes mokam filtruoti – košti, ir tai mūsų nedirgina. Mūsų dėmesys dispersinis. Mus dirgintų, jei nebūtų nuolatinės informacijos. Dar dirgintų skaityti iš knygų. Popierinių. Tėtis pasakojo, kaip skaitė „Dvidešimt tūkstančių mylių po vandeniu“. Arba „Paslaptinę salą“. Siaubas. Tiek puslapių. Jis sakė, kad būdamas trylikos per dieną perskaitė 445 puslapius. Tai buvo jo rekordas. Užrašinėš!

Mes neskaityme knygų. Tokių ilgų, turiu galvoje. Mes perskaitym daug daugiau puslapių per dieną, tačiau skaitytom tekstus, paragrafus, trumpus blokus. Skenuojam. Permetam akimis. Tarsi konstruotume pastatą iš atskirų detalių. Informacija tokia įvairi, tokia kintanti, kad pasiūnerti į ištisą knygą, kurios apimtis yra keturi šimtai keturiasdešimt penki puslapiai, reikėtų panirti į išimtinai vieną dalyką, atitrūkti nuo tikrovės, gal net sužadinti vaizduotę. O tai pavojinga ir nepraktiška.

Tėtis sakė, kad geriausia skaitant nuotykinę knygą viską įsivaizduoti pačiam, susitapatinti su veikėju. Tada pamiršti, kad guli ant sofos, ir leidiesi taršomas bangų suklypusiame laive arba paknopstomis bėgi nuo vienakio pirato. Kartais net prakaitas išpila beskaitant.

Nežinau, nežinau. Man tai skamba kaip iš fantastikos srities. Gal ir geras dalykas, bet toks netikroviškas. Ir kam to reikia. Kai skaitome, mūsų nepila prakaitas. Išvis stengiamės kuo mažiau jaudintis. Dabar nėra nei panikos, nei išgyvenimų. Visi čia nurimę.